

Załącznik Nr 1
do sprawozdanie opisowego
za 2020 rok

**Roczne sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu
wspierania rodziny
za 2020 rok
wraz z potrzebami związanymi
z ich realizacją w roku 2021**

Ruda Śląska, marzec 2021r.

Spis treści

I. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI 3-LETNIEGO „GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2018 - 2020” ZA ROK 2020	s. 3
II. TWORZENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI PRZEZ ASYSTENTÓW RODZINY	s. 19
III. FINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ	s. 20
IV. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DO BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ	s. 20
V. SPRAWOZDANIE RZECZOWO-FINANSOWE Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY	s. 20
VI. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA 2021 ROK	s. 21

I. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI 3-LETNIEGO „GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2018 - 2020” ZA ROK 2020

Zgodnie z Uchwałą NR PR.0007.29.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 22.02.2018r. w 2020 roku realizowany był „Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2018-2020”.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW „GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W MIEŚCIE RUDA ŚLĄSKA NA LATA 2018-2020”

1. Działania profilaktyczne i monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem.

1.1. **Bezpieczna rodzina** - wspólne działanie pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Straży Miejskiej, polegające na wejściach do rodzin wymagających szczególnego wsparcia. Celem tego działania jest monitorowanie funkcjonowania rodzin wieloprotymowych z terenu miasta wymagających szczególnego wsparcia, w których występują problemy związane z alkoholizmem, niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, przemocą w rodzinie, niepełnosprawnością oraz dla wzmocnienia bezpieczeństwa dzieci w tych rodzinach.

W roku 2020 pracownicy socjalni wraz z funkcjonariuszami Straży Miejskiej zrealizowali wspólne wyjazdy w celu monitorowania sytuacji rodzin wymagających szczególnego wsparcia w następujących dzielnicach miasta:

- Ruda - 1 wyjazd (odwiedzono 7 rodzin),
- Orzegów - 1 wyjazd (odwiedzono 4 rodziny),
- Bykowina - 1 wyjazd (odwiedzono 6 rodzin),
- Kochłowice - 1 wyjazd (odwiedzono 5 rodzin),
- Halemba - 1 wyjazd (odwiedzono 7 rodzin),
- Nowy Bytom - 1 wyjazd (odwiedzono 9 rodzin),
- Wirek - 1 wyjazd (odwiedzono 5 rodzin),
- Bielszowice - 1 wyjazd (odwiedzono 5 rodzin).

Łącznie odbyło się 8 wspólnych wyjazdów strażników miejskich i pracowników socjalnych, podczas których w godzinach popołudniowych łącznie odwiedzono 48 rodzin.

Z powodu pandemii Covid-19 od miesiąca marca 2020r. realizacja projektu została zawieszona.

Realizacja tego projektu poszerza również możliwości przeprowadzenia kompleksowej i pogłębionej oceny funkcjonowania rodzin w środowisku. Pozwala także na odpowiednio wczesne reagowanie na pojawiające się problemy i kryzysy w rodzinach, daje możliwość udzielenia im wszechstronnej pomocy w celu uniknięcia działań radykalnych, obejmujących np. zabezpieczenie dziecka w przestrzeni pieczy zastępczej. Działania interdyscyplinarne podejmowane ze strony służb i instytucji stanowią prawdziwy potencjał, który ukierunkowany jest na problem dziecka i rodziny, co zapobiega powstawaniu i pogłębianiu się niewłaściwych postaw i zachowań. Wzrasta również świadomość społeczna, że dobro dzieci jest priorytetem dla różnych instytucji, które ze sobą współpracują.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku. Jego realizacja będzie uzależniona od sytuacji pandemicznej w kraju.

1.2. Spotkania interdyscyplinarne

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objęte są wsparciem wielu instytucji, m.in. szkół, sądu, placówek wsparcia dziennego, przedszkoli, poradni rejonowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Przedstawiciele tych instytucji w ramach spotkań interdyscyplinarnych omawiają sytuację rodzin, których one dotyczą. Pozwala to jasno określić jakie trudności ona przeżywa, a także ustalić cele do pracy. Poszczególni członkowie zespołu natomiast podejmują się wykonania takich działań, które mają wspomóc funkcjonowanie rodziny. Na spotkanie zapraszani są członkowie rodziny, którzy motywowani są do podejmowania działań pozwalających im wyjść z trudnej sytuacji.

W 2020 roku łącznie odbyły się 642 spotkania interdyscyplinarne, z czego w poszczególnych dzielnicach:

- Ruda - 159 spotkań,
- Godula - 47 spotkań,
- Orzegów - 67 spotkań,
- Bykowina - 23 spotkania,
- Halemba - 40 spotkań,
- Kochłowice - 9 spotkań,
- Nowy Bytom - 155 spotkań,
- Wirek - 92 spotkania,
- Bielszowice - 50 spotkań,

Pracownicy Działu ds. Asysty Rodzinnej uczestniczyli w 250 spotkaniach.

Ten sposób monitorowania sytuacji w rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pozwala na wykorzystanie możliwości jakie posiadają instytucje, ale też na wykorzystanie zasobów rodziny. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej zwoływane są spotkania interdyscyplinarne systematycznie, w zależności od sytuacji w rodzinie. Spotkania interdyscyplinarne stanowią istotny element współpracy pomiędzy różnymi instytucjami na rzecz konkretnej rodziny. W ten sposób integrują się instytucje budujące system wsparcia i pomocy rodzinom, które przeżywają trudności. Natomiast rodzina otrzymuje szereg rozwiązań i możliwości, by wyjść ze swojej trudnej sytuacji życiowej.

W 2020 roku spotkania interdyscyplinarne zostały ograniczone, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się pandemii Covid-19, a kiedy odbywały się to zgodnie z zasadami reżimu sanitarnego.

1.3. Grupy robocze

Niebieska Karta - część A zostaje sporządzona w sytuacji, kiedy w rodzinie zachodzi podejrzenie, że dochodzi do przemocy. Na wniosek koordynatora (osoby, która spisała Niebieską Kartę) zostaje powołana przez Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, grupa robocza. W skład grupy wchodzi przedstawiciele tych instytucji, które współpracują z rodziną. Procedura „Niebieskie Karty” jest procedurą o charakterze pomocowym. Działania podejmowane w jej ramach służą ochronie osób doświadczających przemocy w rodzinie i zapewnieniu im bezpieczeństwa. Podczas pracy członkowie grupy opracowują plan pracy z rodziną, motywują członków rodziny do podejmowania działań mających przerwać spiralę przemocy i na bieżąco monitorują sytuację. Osoby, co do których zachodzi podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie mają możliwość uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej i socjalnej o czym są rzetelnie informowane, a także motywowane do skorzystania z takich form pomocy. Odpowiedzialność za przemoc ponoszą zawsze osoby, które ją stosują, dlatego też członkowie grup roboczych motywują ww. osoby do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, a w przypadku występowania problemu alkoholowego do podjęcia leczenia. Interdyscyplinarne działania podejmowane na terenie Miasta dają możliwość udzielenia skutecznej pomocy rodzinom doświadczającym przemocy.

W 2020 roku w Mieście Ruda Śląska prowadzonych było 275 procedur „Niebieskie Karty”. 385 dzieci (w tym 199 dziewczynek i 186 chłopców) było członkami rodzin, w których toczyła się procedura „Niebieskie Karty”. W tym wobec 167 dzieci (w tym 93 dziewczynek i 74 chłopców) istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą. Nadmieniam się, że przy wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” każdorazowo sporządzane jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na Policję, a w sytuacji, kiedy dobro dzieci jest zagrożone również informowany jest Sąd.

Kierownik Działu ds. Asysty Rodzinnej od kilku lat jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i w 2020 roku brał udział w 16 posiedzeniach Zespołu, a pracownicy Działu w 28 grupach roboczych (w powołanych w 2020r. i już prowadzonych procedurach „Niebieskie Karty”).

1.4. Zawiadamianie Sądu w sytuacjach, gdy dobro dziecka jest zagrożone.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej złożył 86 wniosków o wydanie lub zmianę zarządzeń opiekuńczych. Sąd Rejonowy zawiadamiany jest w sytuacji kiedy rodzice w sposób niewłaściwy sprawują władzę rodzicielską. Dzieje się tak wówczas, gdy rodzice w rażący sposób zaniedbują podstawowe potrzeby dzieci, w rodzinie dochodzi do przemocy bądź nadużywania alkoholu.

Ponadto zostało przesłanych również 163 adnotacji pracowników socjalnych bądź asystentów rodziny o aktualnej sytuacji w rodzinie do toczących się postępowań sądowych. Asystenci rodziny przestali 146 sprawozdań z realizacji planu pracy (dotyczyły one rodzin, które zobowiązane zostały do współpracy z asystentem rodziny na mocy postanowienia Sądu). Sąd Rejonowy otrzymuje informacje w jaki sposób rodzice podnoszą swoje kompetencje i umiejętności wychowawcze, w jaki sposób sprawują opiekę nad dziećmi i dbają o ich rozwój we wszystkich przestrzeniach. Jeżeli w rodzinie pojawia się problem uzależnienia to również informacje o leczeniu i terapii rodziców.

2. Wzmocnienie funkcji rodziny.

2.1. „Asystent Rodziny”

W Dziale ds. Asysty Rodzinnej w 2020 roku zatrudnionych było 14 asystentów rodziny (w tym dwóch przebywało na urlopie macierzyńskim i wychowawczym, a dwóch zrezygnowało z zatrudnienia). „Program asystent rodziny na rok 2020” ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczył dofinansowania kosztów wypłaty jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających na rzecz rodzin w okresie pandemii Covid-19 - otrzymało go 8 asystentów (łącznie wysokość dotacji wyniosła 13 600zł.).

Asystent rodziny po rozeznaniu sytuacji w rodzinie, wspólnie z nią i pracownikiem socjalnym, a kiedy dzieci są zabezpieczone w pieczy zastępczej również z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej opracowuje plan pracy, który zawiera cele i efekty dostosowane do diagnozy sytuacji rodziny. W 2020 roku łącznie wsparciem asystenta rodziny objęte były 149 rodziny - realizowano 152 plany pracy. W zależności od diagnozy praca polegała na:

- zdobywaniu umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, czyli praca nad prawidłowym prowadzeniem domu w przestrzeniach:
 - żywienia - planowanie zakupów spożywczych, przygotowanie menu, przygotowywanie pełnowartościowych posiłków dla wszystkich członków rodziny z uwzględnieniem diety oraz dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci, rozszerzanie diety małego dziecka, zapoznanie z piramidą żywieniową, przygotowywanie posiłków w higienicznych warunkach, motywowanie do wspólnego spożywania posiłków w miejscu do tego przeznaczonym, wprowadzanie nowych i ekonomicznych przepisów kulinarnych

z uwzględnieniem otrzymywanej pomocy w naturze, wprowadzanie do jadłospisu większej ilości warzyw i owoców, uświadamianie negatywnego spożywania nadmiernej ilości szkodliwych przekąsek, np. chipsów, napojów energetycznych itp., trening umiejętności przechowywania produktów spożywczych;

- higieny - planowanie zakupu środków czystości i środków do higieny osobistej, omówienie i praca nad umiejętnościami związanymi z utrzymaniem czystości w poszczególnych pomieszczeniach w mieszkaniu, planowanie prac remontowych, segregacja zużytej odzieży oraz przedmiotów zbędnych w mieszkaniu, przygotowywanie listy zakupów brakującej bielizny, odzieży, a także sprzętów gospodarstwa domowego, praca nad wzrostem świadomości członków rodziny w zakresie utrzymywania higieny osobistej (higiena jamy ustnej, dbanie o czystość skóry, włosów i paznokci, zmiana bielizny i odzieży, profilaktyka i pomoc w radzeniu sobie z chorobami skóry - świerzp oraz chorobami pasożytniczymi m.in. wszawicą), motywowanie do dbania o własne zdrowie, regularnych kontroli lekarskich, wizyt u lekarzy specjalistów oraz badań profilaktycznych, trening umiejętności prawidłowego dbania o zwierzęta domowe, w tym do regularnego szczepienia i odrobaczania; uświadomienie konieczności segregacji odpadów z gospodarstwa domowego;

- budżetu - założenie zeszytu budżetowego służącego do planowania wydatków i monitorowania przychodów oraz rozchodów, nauka planowania wydatków, sporządzenie listy potrzeb, jak również szczegółowe omówienie sytuacji finansowej rodziny (posiadane zobowiązania finansowe m.in. kredyty, pożyczki, zajęcia komornicze, zaległe opłaty mieszkaniowe) i harmonogramu działań zmierzających do uregulowania tej kwestii, praca nad regularnym opłacaniem czynszu i innych rachunków, praca nad planowaniem zakupów w tańszych sklepach (nabywanie i doskonalenie umiejętności porównywania cen w różnych sklepach), organizowanie pomocy w naturze (sprzęty gospodarstwa domowego, odzież, pościel, zabawki, meble, żywność) i współpraca w tym zakresie z innymi instytucjami.

- rozwiązywaniu problemów socjalnych:

- pomoc w załatwianiu istotnych spraw urzędowych (przedłużenie umowy najmu mieszkania, rozłożenie zaległości czynszowych, energetycznych na raty itd.), motywowanie do wykorzystania własnych możliwości i uprawnień (zasilki rodzinne, stypendium, alimenty, dodatek mieszkaniowy i energetyczny), towarzyszenie klientom w załatwianiu spraw urzędowych, kierowanie do poradnictwa specjalistycznego - prawnik, pomoc w przygotowywaniu pism i wypełnianiu wniosków.

- rozwiązywaniu problemów psychologicznych:

- informowanie o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w tym pomocy psychologa, motywowanie do podjęcia stosownej terapii, współpraca z Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, motywowanie do utrzymywania abstynencji, motywowanie do konsultacji z lekarzem psychiatrą w Poradni Zdrowia Psychicznego.

- rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi:

- praca nad rozeznaniem relacji w rodzinie, informowanie o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w postaci pomocy psychologa (praca nad relacjami, praca nad kompetencjami wychowawczymi w tym: trening umiejętności stawiania granic dzieciom, znaczenie konsekwencji w wychowaniu, stosowanie systemu kar i nagród), pedagoga (diagnoza pedagogiczna dziecka, konsultacje indywidualne dla dzieci i rodziców, możliwość uzyskania wskazówek w zakresie stymulowania rozwoju

dziecka i wyrównywania deficytów), praca nad sposobami spędzania czasu wolnego z dziećmi (wypożyczanie książeczek, gier planszowych, puzzli i innych zabawek edukacyjnych sprzyjających rozwojowi dziecka, organizowanie wspólnych zabaw i wyjść na podwórko).

- zapewnianiu dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach:

- zdrowotnej - motywowanie do leczenia dziecka i jego konsultowania ze specjalistami zgodnie z zaleceniami pediatry, pomoc w ustalaniu terminów wizyt u specjalistów, praca nad terminowym wykonywaniem bilansów i szczepień, towarzyszenie rodzicom z dzieckiem/dziećmi u lekarza, motywowanie do regularnego podawania leków.

- edukacyjnej - współpraca z wychowawcami w szkole i przedszkolu, motywowanie rodziców do uczestniczenia w zebraniach i konsultacjach indywidualnych, motywowanie do uzyskania pełnej diagnozy dziecka, które przejawia trudności edukacyjne lub sprawia trudności wychowawcze, pomoc w ustaleniu terminu badania w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, omówienie otrzymanej opinii i praca z rodzicem nad realizacją zaleceń ww. Poradni, kierowanie do placówek wsparcia dziennego i współpraca z wychowawcami.

- emocjonalnej - praca nad budowaniem prawidłowych relacji w rodzinie, edukacja w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, nauka rozpoznawania i wyrażania emocji w adekwatny sposób, praca nad pogłębieniem wiedzy o potrzebach dziecka na danym etapie rozwojowym, praca nad umiejętnością konstruktywnego komunikowania się z dzieckiem.

- wspieraniu aktywności społecznej rodzin:

- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, zachęcanie do udziału w uroczystościach ważnych dla dzieci, rozmowy dotyczące relacji sąsiedzkich, trening umiejętności korzystania ze wsparcia lokalnego, zachęcanie do korzystania z Programu Aktywności Lokalnej.

- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, a także udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu oraz utrzymaniu zatrudnienia:

- współpraca z Klubem Integracji Społecznej, motywowanie do współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy (rejestracja, utrzymanie statusu osoby bezrobotnej, korzystanie z ofert pracy, stażów), pomoc w napisaniu CV, pomoc w poszukiwaniu ofert pracy, zachęcanie do skorzystania z prac społecznie-użytecznych, rozmowy dotyczące wartości pracy, pokazywanie korzyści płynących z posiadania własnych środków finansowych.

Ponadto asystent rodziny:

- przygotowuje opinie do Sądu Rodzinnego lub na prośbę strony;
- prowadzi ścisłą współpracę z placówkami wsparcia dziennego działającymi w mieście poprzez: monitorowanie uczestniczenia dzieci w zajęciach świetlicowych, udział w zespołach interdyscyplinarnych, współpracę z wychowawcami placówek wsparcia dziennego, motywowanie rodziców do współpracy z wychowawcami;
- prowadzi współpracę z osobami, instytucjami i organizacjami podejmującymi działania na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez: współpracę z kuratorami zawodowymi i społecznymi, wychowawcami ze szkół, przedszkoli, placówek

wsparcia dziennego, poradniami rejonowymi i specjalistycznymi, terapeutami Ośrodka Terapii Uzależnień i Pomocy Psychologicznej, psychologami Ośrodka Interwencji Kryzysowej;

- organizuje zbiórki i odzieży, obuwia, zabawek, sprzętów gospodarstwa domowego oraz wydaje zgromadzone przedmioty rodzinom potrzebującym;
- współpracuje z grupą roboczą;
- okresowo dokonuje oceny sytuacji w rodzinie, aby ocenić efekty pracy i ewentualnie skorygować plan pracy. W 2020 roku zostało przeprowadzonych 601 okresowych ocen sytuacji rodziny.

W 2020r. Ośrodek pozyskał środki unijne na nowe projekty współfinansowane ze środków unijnych, których celem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

- „Ruda Śląska - koPALnia możliwości”, oddelegowano do realizacji projektu 2 asystentów rodziny,
- „Ruda Śląska dla rodzin”, w ramach którego zatrudniono 3 asystentów rodziny i 1 pedagoga.

Ww. projekty były powiązane z projektem infrastrukturalnym „Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej”, w ramach którego 10 rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny otrzymało wyremontowane socjalne mieszkania.

Od 1 stycznia 2017 roku z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży zagrożonej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Rola asystenta rodziny zdefiniowana w ustawie o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” łączy się z zadaniami asystenta rodziny wynikającymi z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, stanowiąc spójny system wsparcia rodzin oczekujących na przyjście na świat dziecka oraz rodzin wychowujących dzieci, w tym dzieci chore i niepełnosprawne.

W 2020 roku 2 rodziny zostały objęte koordynacją wsparcia zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wśród rodzin, z którymi pracowali asystenci było 14 kobiet w ciąży, w tym 2 kobiety w ciąży zagrożonej, którym udzielono poradnictwa w ramach ustawy „Za życiem”.

W 2020 roku 20 rodzinom wypłacono jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w 2020 roku		149	
w tym liczba:	osób w tych rodzinach		631
	dzieci w tych rodzinach:	przebywających w domu	333
		przebywających w przestrzeni pieczy zastępczej	48
w tym:	rodziny wielodzietne	61	
	rodziny niepełne	53	
	rodziny, w których wszczęto/trwa procedura „Niebieskie Karty”	28	
w tym:	liczba kobiet/rodzin, którym udzielono poradnictwa w ramach ustawy „Za życiem”	14	
	liczba kobiet w ciąży zagrożonej	2	
w tym:	liczba kobiet/rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny na ich wniosek (zgodnie z ustawą „Za życiem”)	2	
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę w 2020 roku, w tym:		47	
ze względu na poprawę funkcjonowania		18	
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę		24	
ze względu na brak efektów		5	
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny będzie kontynuować pracę w 2021 roku (w tym rodziny powracające m. in. na mocy postanowienia Sądu)		102	

Tabela 1 - liczba rodzin objętych pomocą w formie asystenta rodziny w 2020 roku

Asystent rodziny po zakończeniu pracy przez okres 3 miesięcy monitoruje sytuację w rodzinie. Po tym czasie dokonuje się ewaluacji i ocenia sytuację w rodzinie. W 2020 roku w 20 rodzinach prowadzono monitoring po zakończonym planie pracy.

Do współpracy z asystentem rodziny może również zobowiązać Sąd, który traktuje asystenta rodziny jako narzędzie, dzięki któremu rodzice nauczą się wypełniać swoje role w sposób właściwy. W 2020 roku współpracę w ramach planu pracy podjęły bądź kontynuowały na mocy wcześniejszych postanowień 84 rodziny. O sytuacji rodziny, która nie podjęła współpracy zostaje zawiadomiony Sąd. W sytuacji, gdy rodzina podejmuje współpracę, asystent rodziny sporządza sprawozdanie do Sądu dotyczące realizacji planu pracy przez rodzinę.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021r.

2.2. Usługi opiekuńcze

W rodzinach, w których bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego jest wynikiem niepełnosprawności intelektualnej lub fizycznej co najmniej jednego z członków rodziny mogą zostać wprowadzone usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach których pomocy w przewyżnianiu codziennych trudności życiowych udziela rodzinie osoba świadcząca usługi. W rodzinach tych prowadzona jest praca dostosowana do możliwości psychofizycznych rodziców z uwzględnieniem zarówno ich zasobów, jak i deficytów. Natomiast pracownik socjalny systematycznie monitoruje sytuację.

W 2020 roku z tej formy pomocy skorzystało 6 rodzin, w których wychowywało się 16 dzieci.

2.3. Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to narzędzie pracy pracownika socjalnego, który podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych dokonuje oceny sytuacji w rodzinie. Posiadając wiedzę o problemach rodziny, a także o możliwościach i ograniczeniach jej członków, jest w stanie tak zmotywować członków rodziny, by podjęli oni działania naprawcze. Kontrakt socjalny jest rodzajem umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym a rodziną, określa on jasno cele, do których dąży rodzina oraz efekty, po których będzie można poznać czy cel został osiągnięty. Rodzina tworzy ten plan wspólnie z pracownikiem socjalnym, obie strony zobowiązują się do wykonania określonych działań, zgodnych z celami kontraktu. Okresowo dokonuje się oceny tego kontraktu i ewentualnie modyfikuje cele, jeśli zachodzi taka potrzeba. Pracownicy socjalni wykorzystują to narzędzie w pracy z rodzinami, bo daje ono jasny obraz sytuacji w rodzinie oraz pokazuje czy zachodzą zmiany. Praca z rodziną trwa od kilku do kilkudziesięciu miesięcy w zależności od jej sytuacji.

W 2020 roku tą formą pracy objętych było 138 rodzin z dziećmi, w których wychowywało się 329 dzieci. Kierownik bądź konsultant Działu ds. Asysty Rodzinnej współpracował z pracownikami socjalnymi w tworzeniu i realizowaniu indywidualnych planów pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez prowadzenie 63 kontraktów socjalnych.

Praca z rodziną prowadzona była również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną i zmierza do takiej poprawy sytuacji, by dziecko mogło wrócić do domu. W 2020 roku do domu rodzinnego z pieczy zastępczej wróciło 27 dzieci.

3. Wyrównywanie szans i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

3.1. Działalność placówek wsparcia dziennego.

- placówki wsparcia dziennego oraz zajęcia profilaktyczno-wychowawcze

W roku 2020 zadanie realizowane było przez Miasto Ruda Śląska w formie Placówki Wsparcia Dziennego w dzielnicy Nowy Bytom oraz organizacje pozarządowe w formie: zajęć profilaktyczno - wychowawczych (zadanie z zakresu profilaktyki uzależnień pod nazwą „Prowadzenie zajęć profilaktyczno - wychowawczych dla dzieci i młodzieży”- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Ruda Śląska) i trzech placówek wsparcia dziennego w formie klubów młodzieżowych.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona przez Miasto w dzielnicy Nowy Bytom (45 miejsc do VI/2020 w tym 10 miejsc w grupie profilaktyczno - rozwojowej; od VII/2020 - 40 miejsc) pomocą objęta 57 dzieci. Zadanie realizowane było zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oferta placówki skierowana była do dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 16 roku życia (w uzasadnionych przypadkach do 17 roku życia), wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju, spowodowanych między innymi problemem alkoholowym, przemocą w rodzinie, bezradnością opiekuńczo - wychowawczą, trudną sytuacją materialną, żyjących w środowisku zagrożonym alkoholizmem lub narkomanią.

Zajęcia profilaktyczno - wychowawcze prowadzone przez organizacje pozarządowe realizowane były od stycznia do grudnia ubiegłego roku. W ramach tego zadania założono realizację następujących celów: wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zapewnienie wsparcia i pomocy dzieciom i młodzieży, zagrożonym uzależnieniami poprzez identyfikowanie zachowań ryzykownych, przeżywających kryzysy szkolne, rówieśnicze i rodzinne, stworzenie adresatom zadania optymalnych warunków do wszechstronnego rozwoju, wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako jej naturalnego środowiska. Odbiorcami zadania były dzieci i młodzież od 7 do 18 roku życia, w uzasadnionych przypadkach od 3 roku życia. Programem objęto 169 dzieci i młodzieży oraz ich rodziny. Projekt realizowany był na zasadach otwartego konkursu ofert, a środki finansowe w wysokości 1 723 800 złotych przeznaczono z tzw. profilaktyki alkoholowej. Projekty realizowane były w dzielnicach: Czarny Las (30 uczestników), Godula (34 uczestników), Orzegów (30 uczestników), Wirek (30 uczestników), Ruda (45 uczestników).

Placówki wsparcia dziennego w formie klubów młodzieżowych, prowadzone były przez Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza. Liczba miejsc w placówkach wynosiła 90 (Bykowina - 30 miejsc, Ruda - 30 miejsc, Halemba - 30 miejsc). Łącznie pomocą objęto 178 osób, z czego 72 osoby były stałymi uczestnikami zajęć. Grupa 72 uczestników - liderów wraz z wychowawcami zorganizowała lub współorganizowała 3 projekty, wychodzące „poza mury klubów”, które swym zasięgiem objęły ok. 2820 odbiorców pośrednich z Rudy Śląskiej. Dodatkowo odbyły się 3 projekty wewnętrzne oraz został zainicjowany 1 projekt planowy, którego realizację przerwała pandemia. Z uwagi na pandemię w roku 2020 kluby realizowały swoje zadania od 01 czerwca do 31 grudnia. Działalność klubów ma charakter profilaktyczny i rozwijający młodych ludzi pod względem społecznym. Na realizację ww. projektu w roku 2020 przeznaczono 170 000 złotych ze środków profilaktyki alkoholowej.

W związku z ogłoszonym w 2020 roku stanem epidemii, z uwagi na wprowadzone obostrzenia sanitarne i administracyjne, placówki wsparcia dziennego na bieżąco dostosowywały zajęcia z dziećmi i młodzieżą do zdalnej formy ich realizacji a w przypadku zajęć odbywających się w placówkach, realizowane były w pełnym reżimie sanitarnym.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w roku 2021 w dostosowanej do potrzeb formie.

- Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych

Ośrodek jest placówką wsparcia dziennego o charakterze specjalistycznym i realizuje cele i zadania określone w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przepisach wydanych na jej podstawie. Ośrodek wspiera rodzinę wychowującą dziecko niepełnosprawne w zakresie realizacji programu rehabilitacji ruchowej wspomagającej (hipoterapia, muzykoterapia, integracja sensomotoryczna, choreoterapia, terapia dnia codziennego, samoobsługa, terapia przez zabawę, jaskinia solna), psychologicznej, logopedycznej, pedagogicznej oraz pielęgnacji.

W 2020 roku placówka realizowała cele i zadania statutowe w zakresie:

- 1) zapewnienie dzieciom odpowiedniej, stałej opieki podczas pobytu w Ośrodku,
- 2) prowadzenie rehabilitacji wspomagającej (jak wyżej),
- 3) umożliwienie przygotowania przedszkolnego na poziomie specjalnym i powszechnym (oddelegowany nauczyciel przedszkolny) oraz nauki systemem indywidualnym (odpowiedni nauczyciele ze szkół),
- 4) zapewnienie żywienia, bielizny oraz - gdy konieczne - odzieży podczas pobytu w Ośrodku,
- 5) zapewnienie niezbędnych leków i artykułów sanitarnych w postępowaniu profilaktycznym i udzielaniu pierwszej pomocy,
- 6) zapewnienie dowozu dzieci do Ośrodka i ich odwozu,

7) udzielanie porad rodzicom jak pielęgnować dziecko niepełnosprawne, jak je wspierać w rehabilitacji ruchowej, pedagogicznej i logopedycznej.

Liczba dzieci zapisanych na dzień 31.12.2020r. - 96 dzieci,

Liczba dzieci poniżej 3 roku życia: 6,

Liczba dzieci od 3 do 4 roku życia: 32,

Liczba dzieci od 5 do 6 roku życia: 12,

Liczba dzieci powyżej 6 lat: 46.

Łącznie w 2020 roku ze wsparcia placówki skorzystało 112 dzieci.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021r.

4. Rozwój aktywności własnej rodzin, zapobieganie marginalizacji ich życia oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców.

4.1. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia.

- „Mądry rodzic - szczęśliwe dziecko” - grupa wsparcia dla rodziców.

W 2020 roku Dział ds. Asysty Rodzinnej realizował projekt - „Mądry rodzic - szczęśliwe dziecko” - grupa wsparcia dla rodziców. Osobami prowadzącymi zajęcia byli asystenci rodziny zatrudnieni w Dziale. Kandydatów do udziału w grupie wyznaczały i motywowały osoby prowadzące pracę na rzecz rodziny (asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psycholodzy, pedagog, konsultant, kierownik Działu ds. Asysty Rodzinnej). Odbyło się 11 spotkań grupy (z różną częstotliwością wzięto w niej udział 27 osób, a w zajęciach dla dzieci 7).

Grupa ma charakter otwarty. W 2020 roku z uwagi na pandemię Covid-19 spotkania grupowe okresowo były wstrzymane, a kiedy się odbywały to ograniczono liczbę uczestników, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się epidemii. Rodzice biorący udział w zajęciach poszerzali wiedzę na temat właściwego funkcjonowania w roli rodzica oraz aktywizowali się społecznie. Każde spotkanie koncentrowało się wokół określonego tematu, lecz często zachodziła konieczność modyfikowania przebiegu zajęć i dostosowania ich do bieżących potrzeb uczestników. Jednocześnie brak konieczności ścisłego trzymania się określonego scenariusza spotkania umożliwiał prowadzącemu podążanie za uwagą grupy, dzięki czemu uczestnicy doświadczali realnego wpływu na jakość, kształt i treść zajęć, w których brali udział i które współtworzyli. Rolą osób prowadzących było porządkowanie spotkań, dbanie o to,

aby każdy uczestnik grupy znalazł pomoc i wsparcie. Grupę tworzyli przede wszystkim rodzice i to oni wnosili potencjał i energię oraz dzielili się swoimi doświadczeniami.

Tematy zajęć w 2020r.: „Jak spędzić ferie z dzieckiem”, „Jak motywować dziecko do nauki”, „Rola autorytetu w wychowywaniu dzieci”, „Rola autorytetu w życiu małego dziecka”, „Co jest najważniejsze w budowaniu autorytetu”, „Jak zachęcić dziecko do samodzielności”, „Jak być dobrym rodzicem”, „Jak pomóc dziecku radzić sobie z uczuciami”, „Asertywność rodzicielska”, Grupa wsparcia dla rodziców - zajęcia edukacyjno-wychowawcze”, „Emocje - nauka wyrażania i odczytywania emocji w komunikacji rodzinnej w okresie świątecznym”.

Rodzice, którzy nie mieli możliwości zapewnienia opieki dla dzieci na czas trwania zajęć mogli zgłosić się z nimi na grupę. Dzieci mogły brać czynny udział w zajęciach, natomiast zajęcia z młodszymi dziećmi prowadzili asystenci rodziny zatrudnieni w Dziale ds. Asysty Rodzinnej. Dzieci miały zapewnione zajęcia, które sprzyjały ich ogólnemu rozwojowi i umożliwiały nawiązanie społecznych kontaktów z innymi dziećmi. Zajęcia były dostosowywane do potrzeb i wieku dzieci. Zajęcia z małymi dziećmi nie powinny trwać dłużej niż 1 do 1,5 h z uwagi na trudność utrzymania przez nie uwagi i chęć powrotu do rodziców. Dlatego też czas trwania spotkań z rodzicami został do powyższego dostosowany. Zarówno zajęcia z rodzicami, jak i dziećmi podsumowywane były w formie protokołu.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

- „moc-E” - grupa wsparcia dla osób z emocjonalnymi trudnościami w funkcjonowaniu społecznym

W 2020 roku Dział ds. Asysty Rodzinnej realizował projekt - „moc-E”. Osobami prowadzącymi zajęcia byli asystenci rodziny zatrudnieni w Dziale. Kandydatów do udziału w grupie wyznaczały i motywowały osoby prowadzące pracę na rzecz rodziny (asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psychologowie, konsultant, kierownik Działu ds. Asysty Rodzinnej). Odbyły się 3 spotkania grupy (z różną częstotliwością wzięło w niej udział 12 osób dorosłych). W 2020 roku z uwagi na pandemię Covid-19 spotkania grupowe okresowo były wstrzymane, a kiedy się odbywały to ograniczono liczbę uczestników, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się epidemii.

Grupa ma charakter otwarty. Celem głównym jest udzielenie wsparcia osobom, które mają trudności z radzeniem sobie z własnymi emocjami, aby ułatwić im funkcjonowanie społeczne poprzez rozwój osobisty w wymiarze indywidualnym każdego uczestnika, rozwijanie świadomości na temat powstawania i dynamiki emocji, możliwość odreagowania emocji nagromadzonych w interakcji społecznej, budowanie pozytywnego obrazu siebie, wypracowanie skutecznych sposobów radzenia sobie z trudnościami życia codziennego, wzajemne udzielanie wsparcia emocjonalnego, utrwalenie prawidłowych zachowań w kontaktach z innymi osobami. Tematyka zajęć często dostosowana była do potrzeb uczestników grupy, którzy chętnie sygnalizowali swoje oczekiwania. Ponadto każdy z uczestników miał możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami oraz pojawiającymi się problemami

i trudnościami w życiu codziennym. Grupa powstała, by ułatwić osobom mającym emocjonalne trudności w funkcjonowaniu społecznym interakcję społeczną. Uczestnicy poszerzają swoją wiedzę na temat powstawania emocji i stresu. Członkowie grupy udzielają sobie wzajemnego wsparcia, dzielą się doświadczeniami, umiejętnościami radzenia sobie oraz mają możliwość udziału w treningu regulacji emocji.

Tematy zajęć w 2020r.: „Szczęście kontra smutek”, „Emocje dziecka”, „Bezpieczeństwo na drodze”.

Na zajęcia można zgłaszać się z dziećmi, z którymi są prowadzone zajęcia sprzyjające ich ogólnemu rozwojowi i umożliwiające nawiązanie społecznych kontaktów z innymi dziećmi. W 2020r. dzieci na czas prowadzenia zajęć miały zapewnioną opiekę. Spotkania podsumowywane są w formie protokołu.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

- „Rudzkie Warsztatkowo”

W 2020 roku Dział ds. Asysty Rodzinnej realizował projekt „Rudzkie Warsztatkowo”. Osobami prowadzącymi zajęcia byli asystenci rodziny zatrudnieni w Dziale. Kandydatów do udziału w grupie wyznaczały i motywowały osoby prowadzące pracę na rzecz rodziny (asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psychologzy, pedagog, konsultant, kierownik Działu ds. Asysty Rodzinnej). Odbyło się 7 spotkań grupy (z różną częstotliwością wzięły w niej udział 22 osoby dorosłe, a w zajęciach dla dzieci - 37 dzieci). W 2020 roku z uwagi na pandemię Covid-19 spotkania grupowe okresowo były wstrzymane, a kiedy się odbywały to ograniczono liczbę uczestników, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się epidemii.

Grupa ma charakter otwarty. Celem głównym jest podniesienie kompetencji społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich aktywizacja społeczna poprzez nabywanie umiejętności adekwatnego zachowania się w różnych sytuacjach, kształtowanie samoświadomości i autoprezentacji, nabycie umiejętności nawiązania i utrzymywania prawidłowych relacji z innymi ludźmi, nabycie umiejętności stawiania i respektowania granic, nabycie umiejętności łączenia zabawy i wychowania, nabycie umiejętności organizowania i spędzania czasu wolnego z dzieckiem, nabycie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych. Każde ze spotkań dotyczyło określonego tematu, jednak w razie konieczności zachodziła modyfikacja tematu do potrzeb uczestników, którzy chętnie zgłaszali swoje propozycje zajęć. Zdecydowana większość spotkań miała charakter warsztatowy. Coroczną tradycją jest spotkanie mikołajkowe.

Tematy zajęć w 2020r.: „Ciekawe gry i zabawy z dzieciństwa”, „Ozdoby urodzinowe i karty okolicznościowe”, „Pożegnanie lata z COVIDem 19”, „Szkatuła Wspomnień”, „Bombkowe Święta”, „Święta tuż, tuż”, „Spotkanie z Mikołajem”.

Uczestnicy zajęć mogą zgłosić się z dziećmi, które również aktywnie uczestniczą w proponowanych zajęciach. Dzięki temu rodzice mają możliwość spędzania czasu z dziećmi w atrakcyjny sposób.

Spotkania grupy podsumowywane są w formie protokołu.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

- **„Co w środku piszczy?”**

W 2020 roku z uwagi na sytuację pandemiczną w kraju Dział ds. Asysty Rodzinnej nie realizował projektu „Co w środku piszczy?”, gdyż brak było możliwości wyjścia do instytucji kulturalnych.

Celem projektu jest przede wszystkim aktywizacja społeczna rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Uczestnicy, w ramach projektu mogą zobaczyć ciekawe miejsca znajdujące się w naszym Mieście, a poprzez to poznać możliwości i sposoby aktywnego spędzania wolnego czasu, przy dysponowaniu niekoniecznie dużymi środkami finansowymi.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

- **„Mama i Tata - MoTyle Mocy”**

W 2020 roku realizowano projekt „Mama i Tata - MoTyle Mocy”, w którym wzięły udział 3 rodziny - 5 osób dorosłych, 3 dzieci w wieku 2-4 lat oraz jedno w wieku 6 lat i jedno 8 lat.

Celem głównym projektu jest poszerzenie wiedzy rodziców na temat etapów rozwoju dziecka oraz nabycie umiejętności wspomagania go poprzez stymulację sfery poznawczej, emocjonalnej i fizycznej. Asystenci rodziny prowadzą zajęcia indywidualne z rodzicami i dziećmi, w miejscu ich zamieszkania. Projekt składa się z 6 spotkań z każdą z rodzin.

Tematy zajęć: „Rozwój 2,3,4 latka”, „Ćwiczenia ogólnorozwojowe z wykorzystaniem Metody Ruchu Rozwijającego W. Sherborne”, „Bajka dobra na wszystko - bajki terapeutyczne”, „Kolorowe żabki - gry i zabawy rozwojowe”, „Pomaluj mój świat - zabawy plastyczne”, „Balon, butka i bibułka - ćwiczenia logopedyczne”.

Pierwsze lata życia dziecka mają doniosłe znaczenie dla całego jego późniejszego życia. Jest to czas intensywnych zmian. Okres, w którym w największym stopniu wykształcają się możliwości intelektualne, jakimi będzie dysponować przez resztę życia. Umysł i organizm małego dziecka chłonie

wiele informacji pochodzących ze środowiska zewnętrznego. Wśród klientów tut. Ośrodka bardzo często zdarza się, że rodzic nie dostrzega potencjału tkwiącego w dziecku. Natomiast aktywność podejmowana przez małe dziecko nastawiona jest na to, by poszerzać swój potencjał intelektualny i się rozwijać. Prawidłowe oddziaływanie rodziców na poszczególne funkcje poznawcze dziecka umożliwia mu jest wszechstronny rozwój zarówno w zakresie sprawności motoryczno-manualnej, komunikacji i mowy, percepcji słuchowej oraz pamięci wraz z koncentracją. Wpływa także na emocje dziecka i zachowania społeczne.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

- **„FAS/FAE - grupa edukacyjna klientów pomocy społecznej”**

W 2020 roku Dział Klub Integracji Społecznej realizował projekt „FAS/FAE - grupa edukacyjna klientów pomocy społecznej”. Osobami prowadzącymi zajęcia byli pracownicy socjalni zatrudnieni w Dziale.

Celem projektu jest uświadomienie uczestnikom zagrożenia związanego ze spożywaniem alkoholu przez kobiety ciężarne, przedstawienie szkodliwego wpływu alkoholu na ciążę, jej przebieg oraz zdrowie dziecka, edukowanie w zakresie metod postępowania w przypadku problemów wychowawczych z dzieckiem dotkniętym FAS/FAE, przedstawienie deficytów w dorosłym funkcjonowaniu osoby z FAS. W 2020r. z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne w grupie wzięły udział 4 osoby.

Zapotrzebowanie: kontynuacja projektu w 2021 roku.

5. Tworzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

5.1. Specjalistyczne poradnictwo prawne - oznacza przekazanie rodzinie informacji o powszechnie obowiązującym prawie oraz o praktyce jego stosowania, w szczególności poprzez: podanie i omówienie odpowiednich przepisów, przekazanie wzorów pism prawnych, sporządzenie projektu pisma procesowego. Asystenci rodziny i pracownicy socjalni kierowali rodziny do nieodpłatnych punktów opieki prawnej.

5.2. Specjalistyczne poradnictwo:

- **psychologiczne** - realizowane jest poprzez: porady - ukierunkowane na określenie odpowiedniej formy pomocy, konsultacje psychologiczne - rodzinne i indywidualne, diagnozę psychologiczną, psychoedukację w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, terapię wspierającą.

- **pedagogiczne** - realizowane poprzez instruktaż i pedagogizację rodziców, diagnozę pedagogiczną, ukierunkowane na stymulowanie rozwoju dziecka, wyrównywanie opóźnień, podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i powstawania zaburzeń zachowania,

Praca psychologa i pedagoga odbywa się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w środowisku domowym. Ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego w Dziale ds. Asysty Rodzinnej w 2020 roku skorzystało łącznie 135 osób. Na prośbę klientów psychologdy przygotowują również i wydają opinie i zaświadczenia.

5.3. Poradnictwo z zakresu profilaktyki i problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu - w 2020r. nie świadczone poradnictwa w tym zakresie.

5.4 Poradnictwa z zakresu narkomanii - w 2020r. nie świadczone poradnictwa w tym zakresie.

II. TWORZENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI PRZEZ ASYSTENTÓW RODZINY

W Dziale ds. Asysty Rodzinnej zatrudnieni byli asystenci rodziny, psychologdy i konsultant. Wszyscy pracownicy Działu podnoszą swoje kwalifikacje. W 2020 roku pracownicy Działu uczestniczyli w następujących szkoleniach, konferencjach i seminariach:

1. Motywowanie do zmiany osobę uzależnioną i jej rodzinę,
2. Leczenie i rehabilitacja osób uzależnionych od narkotyków,
3. Praktyka działania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych w warunkach pandemii.

Z uwagi na pandemię Covid-19 część zaplanowanych szkoleń została odwołana.

W 2020 roku rozliczono dotację za 2019r. w ramach „Resortowego programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019” w kwocie 156 174 zł. „Program asystent rodziny na rok 2020” ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczył dofinansowania kosztów wypłaty jednorazowego dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających na rzecz rodzin w okresie pandemii Covid-19 - otrzymało go 8 asystentów (łączna wysokość dotacji wyniosła 13 600zł.).

III. FINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art. 176 pkt 5 zadaniem własnym gminy jest współfinansowanie dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, w przypadku Miasta Ruda Śląska nie zachodzi taka konieczność z uwagi na fakt, iż Miasto Ruda Śląska jest Miastem na prawach powiatu i realizuje zadania należące do zadań własnych powiatu zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2020 roku poniesiono następujące wydatki za pobyt dzieci w pieczy zastępczej:

a) rodzinna piecza zastępcza:

Rodziny zastępcze otrzymujące świadczenia na dzieci	Ilość rodzin zastępczych	Ilość dzieci w ciągu roku	Wydatki w 2020 roku
	276	463	4 178 255,24

b) instytucjonalna piecza zastępcza:

Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Ilość placówek (w których umieszczone są dzieci)	Ilość dzieci w ciągu roku	Wydatki w 2020 roku
	19	138	4 970 566,80

IV. PRZEKAZYWANIE INFORMACJI DO BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Zgodnie z art. 176 pkt 8) w odniesieniu do art. 193 ust. 8 należy przekazywać informację do biura informacji gospodarczej o powstałych zaległościach z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

W 2020 roku 280 osób zobowiązanych do ponoszenia ww. opłat zostało zgłoszonych do biura informacji gospodarczej.

V. SPRAWOZDANIE RZECZOWO-FINANSOWE Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

W związku z § 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej gmina, powiat oraz samorząd województwa mają obowiązek składania wojewodzie sprawozdania z wykonywania zadań za okres:

- od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca - w terminie do dnia 31 lipca danego roku,
- od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia - w terminie do dnia 31 stycznia roku następnego.

Sprawozdania zostały złożone w terminie.

VI. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ NA 2021 ROK

W 2020 roku ogółem z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej korzystało 2,968 rodzin. Problem bezradności opiekuńczo - wychowawczej dotyczył 754 rodzin z dziećmi, co stanowiło ok. 25 % ogółu rodzin korzystających z pomocy tutaj. Zadania realizowane w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Ruda Śląska na lata 2018 - 2020” dawały możliwość objęcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych działaniami ukierunkowanymi na ich wzmocnienie.

Mając na uwadze powyższe, potrzeby na 2021 rok w zakresie wspierania rodziny to m.in.:

1. Dalszy rozwój asystentury rodzinnej poprzez zwiększenie liczby zatrudnionych asystentów rodziny ze względu na:

a) konieczność udzielania rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia w formie asystenta rodziny,

b) kontynuacja koordynacji przez asystenta rodziny kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

c) wzrost liczby rodzin, którym należy udzielić takiej pomocy m.in. ze względu na postanowienia Sądu zobowiązujące rodziny do współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a w szczególności z asystentem rodziny.

d) nowe projekty, na które zostały pozyskane środki unijne, a których celem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Dalsze podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3. Dostosowanie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych do ich możliwości i ograniczeń.

4. Dalsze wspieranie dzieci i młodzieży poprzez udział w zajęciach w placówkach wsparcia dziennego oraz w zajęciach profilaktyczno-wychowawczych.

5. Kontynuacja zajęć grupowych dla rodziców.

6. Dalsze umożliwienie dostępu rodzinom do specjalistycznego poradnictwa.

7. Wzmacnianie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników Działu ds. Asysty Rodzinnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

8. Realizacja poszczególnych działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zależna będzie od sytuacji epidemiologicznej w kraju.

Praca z rodziną zagrożoną kryzysem lub przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej powinna w głównej mierze mieć charakter profilaktyczny, tak aby uchronić dziecko przed umieszczeniem go poza domem rodzinnym. Natomiast w sytuacji, gdy dziecko zostaje umieszczone w przestrzeni pieczy zastępczej, powinna zmierzać do jak najszybszego jego powrotu do rodziców, a kiedy jest to niemożliwie do uregulowania jego sytuacji prawnej. Rodzina zawsze ma możliwość skorzystania z kompleksowego wsparcia i to w głównej mierze od jej gotowości zależą zmiany.

Sprawozdanie niniejsze przygotowane zostało przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, który realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zgodnie z niniejszą ustawą, w oparciu o zarządzenie nr SP.0050.2.5.2012 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 09 stycznia 2012r. w sprawie wyznaczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej do organizowania pracy z rodziną i uchwałę nr PR.0007.204.2012 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 30 sierpnia 2012r. zmieniającą Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej. Od 2012 roku wspieranie rodziny należy więc do statutowych zadań Ośrodka realizowanych przez Gminę.